

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 października 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Andrzej Struzik
Sędziowie:	SSA Paweł Rygiel SSA Hanna Nowicka de Poraj (spr.)
Protokolant:	sekr.sądowy Marta Matys

po rozpoznaniu w dniu 30 października 2015 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa A. B.

przeciwko (...) Bank S.A. w W.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 10 lutego 2015 r. sygn. akt I C 595/14

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że nadaje mu treść:

„I. oddala powództwo;

II. zasądza od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 7200 zł. (siedem tysięcy dwieście złotych) tytułem kosztów procesu;

III. przyznaje od Skarbu Państwa Sądowi Okręgowemu w Krakowie na rzecz adwokata K. G. kwotę 8 856 zł (osiem tysięcy osiemset pięćdziesiąt sześć złotych), w tym 1.656 zł podatku od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu.”;

2. zasądza od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 10 947 zł (dziesięć tysięcy dziewięćset czterdzieści siedem złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego;

3. przyznaje od Skarbu Państwa Sądowi Okręgowemu w Krakowie na rzecz adwokata K. G. kwotę 6 642 zł (sześć tysięcy sześćset czterdzieści dwa złote), w tym 1 242 zł podatku od towarów i usług,

tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

SSA Paweł Rygiel SSA Andrzej Struzik SSA Hanna Nowicka de Poraj

IACa 975/15

UZASADNIENIE

Powód A. B. domagał się o pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego nr (...), wystawionego przez pozwanego (...) Bank S.A. dnia 13 września 2013 r. na kwotę 218.834,76 zł, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności przez Sąd Rejonowy w K. Wydział I Cywilny postanowieniem z dnia 15 października 2013 r. w sprawie o sygn. akt I Co 1314/13.

W uzasadnieniu powód wskazał, że w dniu 5 września 2005 r. zawarł z (...) Bank S.A. umowę kredytu – Umowę o M. Dom nr (...) (...). W dniu 10 października 2013 r. powód uzyskał od pozwanego telefoniczną informację o wypowiedzeniu przez pozwanego umowy kredytu. Powód zakwestionował dokonane przez bank wypowiedzenie umowy kredytu – oświadczenie pozwanego o wypowiedzeniu umowy nigdy do niego faktycznie nie dotarło, stąd jest ono nieskuteczne.

Pozwany (...) Bank S.A. z siedzibą w W. na rozprawie w dniu 10 lutego 2015r. wniósł o oddalenie powództwa w całości powołując się na przepis §18 Regulaminu Kredytowania(...) Usług (...) w Banku (...) S.A.

Wyrokiem z dnia 10 lutego 2015 r, sygn. akt IC 595/14, Sąd Okręgowy w Krakowie: I/ pozbawił wykonalności tytuł wykonawczy w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego numer (...) wystawionego przez (...) Bank S.A. w W. w dniu 13 września 2013 roku na kwotę 218.934,76 zł, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności przez Sąd Rejonowy w K. Wydział I Cywilny postanowieniem z dnia 15 października 2013 rok, sygn. I Co 1314/13; II/ zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 8.856 zł, w tym 1.656 zł VAT tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej; III/ nakazał ściąganie od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Krakowie kwoty 10.947 zł, tytułem opłaty sądowej od pozwu, od uiszczenia której powód został zwolniony.

W uzasadnieniu Sad Okręgowy ustalił, co następuje.

W dniu 5 września 2005 r. strony zawarły umowę kredytu – Umowę o M. Dom nr(...) (...). Załącznikiem do umowy był Regulamin Kredytowania (...) Usług (...) w Banku (...) S.A. Regulamin ten określał m.in. zasady i warunki skutecznego wypowiedzenia umowy. W §18 Regulaminu postanowiono, że korespondencja Banku skierowana pod ostatni wskazany adres kredytobiorcy uznawana jest za doręczoną po 7 dniach od daty jej wysłania. W §19 ust. 1 pkt 4 Regulaminu ustalono, że w przypadku niedotrzymania przez kredytobiorcę warunków udzielenia kredytu albo w razie utraty przez kredytobiorcę zdolności kredytowej bank może wypowiedzieć umowę kredytu z zachowaniem 30 dniowego terminu wypowiedzenia, z zastrzeżeniem ust. 2, po czym dochodzić zaspokojenia swoich roszczeń w drodze postępowania egzekucyjnego. W §19 ust. 4 Regulaminu wskazano, że wypowiedzenie umowy kredytu staje się skuteczne z chwilą otrzymania przez kredytobiorcę wypowiedzenia listem poleconym lub teleksem, telegramem, faksem lub doręczenia go bezpośrednio kredytobiorcy. W §19 ust. 9 Regulaminu postanowiono, że po upływie okresu wypowiedzenia umowy kredytu kredytobiorca zobowiązany jest do niezwłocznego zwrotu wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami i innymi należnymi bankowi opłatami.

W dniu 10 października 2013 r. powód uzyskał od pozwanego telefoniczną informację o wypowiedzeniu przez pozwanego umowy kredytu. Powód niezwłocznie, w dniu 11 października 2013 r., zakwestionował wypowiedzenie w piśmie złożonym w biurze podawczym pozwanego.

W odpowiedzi na to pismo, pozwany poinformował powoda pismem z dnia

16 października 2013r., że decyzja o wypowiedzeniu umowy kredytu podjęta została dnia 5 czerwca 2013 r., a w dniu 19 czerwca 2013 r. wysłane zostało do powoda pismo o wypowiedzeniu. Pozwany wskazał, że pismo z dnia 19 czerwca 2013 r., pomimo dwukrotnego jego awizowania, nie zostało przez powoda odebrane, a tym samym zwrócono je pozwanemu z adnotacją „zwrot nie podjęto w terminie”. W piśmie z dnia 16 października 2013 r. znalazła się ponadto informacja o tym, iż w dniu 9 sierpnia 2013 r. zobowiązanie z umowy stało się wymagalne, a tym samym, zgodnie z §9 Regulaminu Kredytowania (...) Usług (...) w Banku (...) S.A. zostało przewalutowane na złotówki i na dzień 16 października 2013 r. kwota wymagalnego zadłużenia wynosi 222.070,09 zł.

W dniach od 22 października 2013 r. do 22 listopada 2013 r. powód prowadził z pozwanym korespondencję w przedmiocie bezprawności wypowiedzenia przez pozwanego umowy kredytu. W tym czasie załączył do pisma z dnia 18 listopada 2013 r. pismo Naczelnika Urzędu Pocztowego w R.. W piśmie tym Naczelnik potwierdził, że do Urzędu Pocztowego w dniu 24 czerwca 2013 r. wpłynęło pismo pozwanego z dnia 19 czerwca 2013 r., jednocześnie wskazując, iż: „z kontroli dokumentów wynika, że Pan A. B. w okresie od 24.06.2013 do 08.07.2013 (tj. czas przechowywania przesyłki) odbierał awizowane przesyłki tylko w dniu 01.07.2013 i nie jesteśmy w stanie wyjaśnić przyczyny nie wydania w tym dniu w/w przesyłki”. Pozwany nie zmienił swojego stanowiska w kwestii wypowiedzenia umowy.

Dnia 20 grudnia 2013 r., działając przez pełnomocnika, powód ponownie wystosował do pozwanego pismo, po raz kolejny kwestionując wypowiedzenie umowy oraz wzywając do zaniechania naruszeń jego praw, anulowania decyzji wypowiedzenia umowy, przywrócenia stanu obowiązującego przed dniem 5 czerwca 2013 r. oraz anulowania niespłaconych rat kredytowych za okres od czerwca 2013 r. do grudnia 2013 r. W odpowiedzi na powyższe pismo pozwany w dniu 14 stycznia 2014 r. podtrzymał swoje poprzednie stanowisko.

Na początku stycznia 2014 roku powód otrzymał od Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla K. G. G. postanowienie z dnia 11 grudnia 2013 r. o ustaleniu kosztów postępowania egzekucyjnego należnych Komornikowi Sądowemu w sprawie o sygn. akt KM 1330/08. Powód w dniu 7 stycznia 2014 r. złożył skargę na powyższe postanowienie, a w dniu 14 stycznia skargę na czynności komornika. Dodatkowo pismem z dnia 22 stycznia 2014 r. skierowanym do Komornika poprosił o wyjaśnienie całej sytuacji. Na początku lutego powód otrzymał od Komornika zawiadomienie o wszczęciu postępowania egzekucyjnego o sygn. akt KM (...) Komornik wszczął egzekucję na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego nr (...), wystawionego przez pozwanego dnia 13 września 2013 r. na kwotę 218.934,76 zł i zaopatrzonego w klauzulę wykonalności przez Sąd Rejonowy w K., Wydział I Cywilny postanowieniem z dnia 15 października 2013 r. o sygn. akt I Co 1314/13. Na powyższe postanowienie powód złożył zażalenie w terminie 7 dni od dnia doręczenia zawiadomienia o wszczęciu egzekucji.

Oceniając powyższe, bezsporne między stronami, fakty Sad Okręgowy uznał, że powództwo A. B. zasługuje na uwzględnienie, w oparciu o przepis art. art. 840 §1 pkt.1 k.p.c. zgodnie z którym dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub w części albo ograniczenia, jeżeli przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności, gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu albo gdy kwestionuje przejście obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście.

Zdaniem Sądu Okręgowego, powód wykazał zaistnienie przesłanki przewidzianej w art.840 §1 pkt.1 k.p.c., bowiem nie doszło do wypowiedzenia umowy kredytu, wskutek czego pozwany bank nie był uprawniony do wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego i wystąpienia o zaopatrzenie go sądową klauzulą wykonalności. Stosownie do art. 61 §1 zd. 1 k.c. oświadczenie woli, które ma być złożone innej osobie, jest złożone z chwilą, gdy doszło do niej w taki sposób,

że mogła zapoznać się z jego treścią. Zgodnie natomiast z §19 ust. 4 Regulaminu Kredytowania Osób Fizycznych w Ramach Usług (...) w Banku (...) S.A. wypowiedzenie umowy kredytu staje się skuteczne z chwilą otrzymania przez kredytobiorcę wypowiedzenia listem poleconym lub teleksem, telegramem, faksem lub doręczenia go bezpośrednio kredytobiorcy.

Bezsporny jest fakt, że oświadczenie pozwanego o wypowiedzeniu umowy nigdy do powoda faktycznie nie dotarło.

Co prawda §18 Regulaminu stanowi, że po 7 dniach od daty wysłania za doręczoną należy uznać korespondencję wysłaną pod ostatni wskazany adres kredytobiorcy, jednak jest to jedynie swoiste domniemanie skuteczności doręczenia, które w toku niniejszego postępowania zostało przez kredytobiorcę obalone. W ocenie Sądu zastrzeżenie w bankowym wzorcu umownym skutku doręczenia korespondencji zawierającej oświadczenie woli banku, kierowanej wobec posiadacza rachunku pod adres znany bankowi, nie wyłącza oceny, czy doszło do naruszenia przez bank ogólnych zasad składania oświadczeń woli innej osobie wynikających z art. 61 k.c..

Z przyczyn powyższych Sąd Okręgowy uwzględnił powództwo, orzekając o kosztach postępowania na podstawie art. 98 §1 k.p.c., zaś o należnościach Skarbu Państwa, na zasadzie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 240, poz. 1431).

Wyrok Sądu Okręgowego **zaskarżył w całości apelacją pozwany**, zarzucając:

1/ naruszenie art. 61 § 1 k.p.c. przez przyjęcie, że powód nie został skutecznie zawiadomiony o wypowiedzeniu umowy o M. Dom nr KH/ (...) z dnia 5 września 2005 r,

2/ naruszenie art. 231 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. wyrażające się w braku dokonania przez Sąd I instancji wszechstronnej oceny materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, polegającej na jego wybiórczej ocenie w wyniku czego błędnie został ustalony stan faktyczny.

Podnosząc powyższe zarzuty pozwany domagał się zmiany zaskarżonego wyroku przez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, ewentualnie o uchylenia wyroku i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd apelacyjny zważył co następuje.

Apelacja jest uzasadniona.

Stan faktyczny w rozpoznawanej sprawie był bezsporny między stronami a fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy zostały prawidłowo wskazane przez Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Stąd też zawarty w apelacji zarzut naruszenia art. 233 k.p.c. nie może odnieść skutku.

Istota sporu koncentruje się na płaszczyźnie prawa materialnego i sprowadza się do dokonania oceny czy w dacie wystawienia przez bank bankowego tytułu egzekucyjnego zaistniała przesłanka wymagalności roszczenia objętego tytułem egzekucyjnym. Zgodnie z treścią § 18 p. 9 Regulaminu Kredytowania (...) w Banku (...) S.A. (k. 21/2) po upływie okresu wypowiedzenia kredytu Kredytobiorca zobowiązany jest do niezwłocznego zwrotu wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami innymi należnymi Bankowi opłatami. Trzydziestodniowy termin wypowiedzenia biegnie począwszy od skutecznego złożenia przez Bank kredytobiorcy oświadczenia o wypowiedzeniu umowy kredytowej. To zaś, stosownie do zapisu punktu 4 § 19 następuje z chwilą otrzymania przez Kredytobiorcę wypowiedzenia listem poleconym lub teleksem, telegramem, faksem lub doręczenia go bezpośrednio Kredytobiorcy. Pozwany w niniejszej sprawie wybrał pierwszą formę doręczenia powodowi wypowiedzenia umowy, tj. list polecony. Przesyłka zawierająca oświadczenie pozwanego w przedmiocie wypowiedzenia niewątpliwie fizycznie nie dotarła do powoda; urząd pocztowy zwrócił ją nadawcy z adnotacją „nie podjęto w terminie”.

Rację ma apelujący, że fakt niezapoznania się pozwanego z oświadczeniem o wypowiedzeniu umowy musi zostać oceniony na gruncie przepisu art. 61 k.c. który normuje skuteczność oświadczeń woli składanych innej osobie. Przyjmuje się,

że oświadczenie takie zostało złożone gdy doszło do adresata w taki sposób, że mógł on zapoznać się z jego treścią. Zgodzić się też należy z apelującym, że w świetle treści art. 61 k.c., dla skuteczności złożenia oświadczenia woli innej osobie, nie jest konieczne, by adresat tego oświadczenia zapoznał się z jego treścią. Uznaje się za wystarczające to, że miał możliwość zapoznania się z treścią pisma (por wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 lipca 2012 r, II CSK 655/11, Lex nr 1228436). W tym kontekście nie tylko odmowa przyjęcia pisma ale też zaniechanie odbioru pisma prawidłowo awizowanego, musi być rozumiane jako prawidłowe doręczenie oświadczenia zawartego w piśmie.

W niniejszej sprawie istnieją dostateczne dowody dla przyjęcia, że powód miał możliwość zapoznania się z treścią oświadczenia pozwanego z dnia 19 czerwca 2013 r. Jak wynika z przedłożonej przez powoda informacji Naczelnika Urzędu Pocztowego w R. (k. 29) korespondencja banku dotarła do właściwego urzędu pocztowego w dniu 24 czerwca 2013 r, a następnie została awizowana po raz pierwszy. Awizo umieszczono w tzw. przegródce pocztowej, którą powód posiada w tym Urzędzie. Drugie awizo umieszczono w przedmiotowej przegródce w dniu 2 lipca 2013 r. Awizowana przesyłka jednakże nie została powodowi wydana mimo, że w dniu 1 lipca 2013 r osobiście odbierał on korespondencję w urzędzie pocztowym.

Przyjąć zatem należy, że pozwany (którego obciążał dowód tego, że powód mógł zapoznać się z treścią jego oświadczenia woli) wykazał – odwołując się do w/w dokumentu przedłożonego przez powoda – że jego oświadczenie woli zostało doręczone powodowi w taki sposób, że ten mógł zapoznać się z jego treścią. Zauważyć należy, że powód w toku postępowania nie kwestionował faktu prawidłowego awizowania przesyłki i umieszczenia awiza w jego przegródce pocztowej. Z tego należy domniemywać (art. 231 k.p.c.), że powód miał możliwość odebrania w Urzędzie Pocztowym korespondencji z Banku. Został o niej poinformowany w taki sposób, jaki uzgodnił z tymże Urzędem, tj. w przegródce pocztowej. Powód w ogóle nie wyjaśnił dlaczego nie doszło do odebrania przez niego przesyłki. Najpewniej powód stoi na stanowisku, że skoro nie zapoznał się faktycznie z treścią oświadczenia Banku, a brak jest jednoznacznego dowodu że odmówił jego przyjęcia, to doręczenie nie może być uznane za skuteczne. Powód wyciąga taki wniosek z treści § 19 ust. 4 Regulaminu kredytowania, gdzie wskazuje się, że wypowiedzenie umowy staje się skuteczne z chwilą otrzymania przez kredytobiorcę wypowiedzenia, między innymi, listem poleconym. Wbrew stanowisku powoda, a w ślad za nim Sądu Okręgowego, zapis ten (w szczególności użycie sformułowania „otrzymania”) nie może prowadzić do odmiennych wniosków niż przepis art. 61 k.c. Przyznanie racji powodowi prowadziłoby do zaakceptowania sytuacji, że Bank nie byłby w stanie doręczyć korespondencji, której odebraniem adresat z tych czy innych względów nie byłby zainteresowany.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że powództwo oddalił jako bezzasadne, zasądził od powoda na rzecz pozwanego koszty zastępstwa procesowego oraz orzekł o kosztach pomocy prawnej udzielonej powodowi. Podstawę rozstrzygnięcia Sądu Apelacyjnego w tej części stanowi przepis art. 386 § 1 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Apelacyjny orzekł na zasadzie art. 98 § 1 i 2 k.p.c. Kwota zasądzona na rzecz powoda od pozwanego to opłata od apelacji. Przed Sądem Apelacyjnym pozwany nie był już reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika.

O nieuiszczonych kosztach pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu Sąd Apelacyjny orzekł na zasadzie §2 ust. 1-3, § 6 pkt. 7, § 13 ust. 1 pkt 2 i §19-20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 , poz. 461 t.j.).

SSA Paweł Rygiel SSA Andrzej Struzik SSA Hanna Nowicka de Poraj